

Rasius Makselis, LKTI

Plotino (204–275) traktatas Nr. 14 (II(2)) „Apie judėjimą ratu“ – neoplatoninė dangaus cikliško judėjimo fenomeno interpretacija

Nedidelis ankstyvas Plotino (204–270) traktatas, kurį Porfirijus (234–305) savo mokytojo biografijoje mini pavadinimu „Apie judėjimą ratu“, kreipia filosofo žvilgsnį į fizinio dangaus kūnų judėjimo ratu problematiką, šį judėjimą siejant su pasaulio sielos gyvenimu, kuris pranoksta juslinę ir fizinę tikrovę savo dvasiniu judėjimu, būdingu nematerialiai amžinai būčiai. Plotino pateiktas dangaus cikliško judėjimo išaiškinimas nėra tik doksografinis bandymas kritikuoti Aristotelio „nejudančio judintojo“ koncepciją ir sugrįžti prie Platono *Timajuje* pateiktos pasaulio genezės aprašymo. Plotinui fizinio ir dvasinio judėjimo sąvokos yra ypač svarbios mėginant paaiškinti ir geriau suvokti, koku būdu judėjimas būdingas ne tik pasaulio bei hipostatinės Sielos gyvenimui, bet taip pat ir ją pagimdžiusio bei ją pranokstančio Mąstymo tikrovei. Traktato analizė atskleidžia filosofui būdingą metodą interpretuoti Platono dialoguose pateiktas idėjas suteikiant joms platesnį metafizinį kontekstą, kuris leidžia jas iš naujo integruoti savitoje filosofinėje perspektyvoje, vėliau pavadintoje „neoplatonizmo“ tradicija.